

2021-2022 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
İDİL İLÇE ZÜMRESİ
DÖGEP EKİM –KASIM AYI FALİYET
RAPORU

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRETMEN VE VELİLERLE İŞBİRLİĞİ, ÖĞRENCİ MOTİVASYONU

Pandemi sürecinde bilim dünyası inter-disipliner ve multidisipliner yöntemlerle beden sağlığından ruh sağlığına, pedagojiden sosyolojiye, üretimden tüketim alışkanlıklarına, yaygın değer yargılarından tarihsel yönetim alışkanlıklarına kadar bir dizi alanda, travmatik ve kaotik boyutlarda bu sorunla mücadele etmeye çalışmaktadır. Toplum sağlığının korunmasını esas alan bu mücadele süreci, bireyi sosyolojik ve psikolojik dönüşümlere uğratarak, eski kazanımlarını ve alışkanlıklarını değiştirerek; eğitimden ticarete, siyasetten felsefeye, kanunlardan yönetim anlayışına hayatın farklı katmanlarını sorgulatan ve değiştiren yeni bir yönlendirici işlev görmektedir. Covid-19 salgını dünyada yaşamın tüm boyutlarını olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Bu kapsamda eğitimde ilk kez bu kadar büyük bir küresel ölçekte etkilenim söz konusu olmuştur. Bu süreçte dünyanın birçok ülkesinde yeni Koronavirüs hastalığının (COVID-19) yayılmasını sınırlamak amacıyla okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde eğitim kurumları hızla kapatılmıştır. Yaklaşık 1,58 milyar öğrenci (kayıtlı öğrencilerin %91,4'ü) için öğrenim faaliyetleri durarak, hemen hemen tüm eğitim sistemleri uzaktan eğitim çözümlerini kullanmaya başlamıştır. Pandemi sürecinin bir sonucu olarak bir milyanın üzerinde öğrencinin geleneksel eğitim ortamlarından uzaklaşmıştır. Ülkeler eğitimdeki bu zorunlu boşluğu, uzaktan eğitim platformlarıyla kapatmaya çalışırken, bu sürecin eğitim üzerindeki olumsuz etkilerini en az indirmeye çalışmaktadırlar. Tüm dünyada beklenmedik bir şekilde eğitim kurumlarının kapatılması ve karantina günleri nedeniyle evde dijital platformlardan eğitim sürdürülmeye ve desteklenmeye başlanması doğal olarak online eğitimi ya da bir diğer adıyla uzaktan eğitimi gündeme taşımıştır. Uzaktan eğitimin 1700'lü yıllarda mektupla eğitim modeli ile başlamasının üzerinden geçen 300 yıl sonra, bütün dünyada internet ve televizyon üzerinden eğitimler vermeye başlanmıştır. Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çevrimiçi eğitim programı olmayan üniversite, lise veya ilköğretim kurumu yok denecek kadar azdır. Gelişen donanım teknolojisi sayesinde sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve hatta karma gerçeklik gözlükleri ile de uzaktan eğitim projeleri üretilmektedir. Uzaktan eğitim yöntemi geleneksel eğitimde yaşanan aksaklıkları bir nebze ortadan kaldırabilmek için eğitim sistemine entegre edilmiştir. Eğitimde yaşanan aksaklıklara bir çözüm olarak birçok ülkede devlet tarafından desteklenen bu model yakın geçmişte eğitimdeki masrafları azaltmak, yaşam boyu eğitim,

eğitimde fırsat eğitliği gibi amaçlarla desteklenmiştir. Uzaktan eğitim zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın örgün eğitime alternatif olarak doğan ve günümüzde teknolojinin de entegre edildiği eğitim öğretim sistemidir. Bu bakımdan uzaktan eğitim sistemi Türkiye'nin yabancı olduğu bir sistem değildir. Ülkemizde lise ve üniversite sisteminde uygulanan açık öğretim modeli, birçok mesleki ve kariyer sertifika programları ve dil eğitimi online eğitimin bir parçası olarak yıllardır yapılmaktadır. Her geçen gün online eğitim alan öğrenci sayısı da giderek artmaktadır. Devlet okullarında belirli bölümler için uygulanan online eğitim sistemi giderek yaygınlaşan ve gelişen bir eğitim modelidir. Bir anlamda Corona Virüs tedbirleri kapsamında çok daha yaygın bir kullanım alanına sahip olan bu sistem, klasik eğitim sunan ortaöğretim ve üniversitelerin tedbir amaçlı olarak öğrencilerin fiziki bir ortamda ders görmelerinin sakıncalı olabileceği gerekçesi, online eğitimin daha da yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu bağlamda, Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Covid-19 ile mücadele günlerine diğer ülkelere göre daha hızlı tepki vermiştir. Okullar kapatıldıktan sonra hem internet üzerinden hem de internet erişiminde sıkıntı çeken öğrenciler için televizyon üzerinden uzaktan eğitim desteğini hemen hizmete sunmuştur. Uzaktan eğitimde ihtiyaç duyulan ders içerikleri tüm kademeler için hızla üretilmiş ve uzaktan eğitim platformlarına taşınmıştır. COVID-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime kıyasla kendi içerisinde birtakım avantaj ve dezavantajlara sahip olduğu görölmektedir. uzaktan eğitimin avantajlarının daha sıklıkla yüz yüze eğitime göre zaman ve mekândan bağımsız olarak eğitimin yapılabilmesi, derslerin defalarca izlenebilir olması, birtakım kısıtlamalar içerisinde eğitim ihtiyacının karşılanabilir olması, hastalığın bulaşmasına yönelik koruma sağlaması, teknolojinin eğitim içerisindeki önemi üzerindeki farkındalığın artması, teknolojik beceri geliştirme ve ortamsal olarak öğrenme kolaylığı sağlaması şeklinde ifade edilebilir. uzaktan eğitimin sıklıkla ifade edilen dezavantajları ise, ölçme ve değerlendirme eksikliği, motivasyon kaybı, internet ve bilgisayar eksikliği, fırsat eğitsizliği, etkileşim yetersizliği, teknik olarak yaşanan problemler, sosyalleşme eksikliği ve sürece hazırlıksız olma olarak sıralanabilir. uzaktan eğitimin dezavantajlı noktalarından birinin öğrencilerin eğit haklara sahip olmamasıdır. özellikle kırsal kesimde bulunan öğrencilerin şehir merkezinde bulunan öğrencilere göre daha dezavantajlı konumda olduğu malunuzdur.

Öğretmenlerin Covid-19 Sürecindeki Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Sorunlar

Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar altı tema altında toplamak mümkün. Bu temaların *alt yapı, haberleşme, katılım, planlama, belirsizlik ve platform* ile ilgili sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen görüşlerine göre Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim faaliyetlerinde hem kendilerinin hem de velilerin alt yapılarının yeterli olmaması ile ilgili sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Kendi *alt yapı* yeterlilikleri ile ilgili olarak internet erişimlerinin sınırlı olması ve güvenilirliği şüpheli programları kullanmak zorunda kalmak gibi sorunları ifade ederken veliler ile ilgili olarak şartların eşit olmaması, evde uygun ortamın ve teknolojik araçların olmaması ile velilerin teknolojiyi kullanma eksiğinin olması gibi sorunlar ifade edildi. *Haberleşme* ile ilgili olarak öğretmenlerin iletişim kopması, velinin duyarsızlığı, veliye ulaşamama, verilen çalışmalardan dönüt alamama ve bütün öğrencilere ulaşamama gibi sorunlara değindikleri ortaya çıkmıştır. *Katılım* ile ilgili olarak öğrenci motivasyonunun düşük olması; öğrencilerin derslere ilgisiz olmaları, derslerden soğumaları, derslere katılımın az olması, öğrencilerin evde eğitim görmek istememeleri, öğrencinin platform üzerinden iletişim kuramamaları ve velilerin teknoloji kullanma eksiği gibi sorunlar ifade ettikleri tespit edilmiştir. *Planlama* ile ilgili olarak da öğretmenlerin mevcut ölçme değerlendirme yetersiz kalması, EBA TV'deki çalışmaların güncel olmaması, canlı ders saatlerinin çok erken saatlere ayarlanması gibi sorunlar ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenler *belirsizlik* ile ilgili olarak ise salgın sürecinin uzaması, sürecin ne kadar süreceğinin görülmemesi ve veli-öğrencilerin geçici bir süreç olarak yaklaşması gibi sorunlar ifade ettikleri tespit edilmiştir. *Platform* ile ilgili olarak da öğretmenlerin EBA alt yapısının zayıf olması, EBA'ya bağlanma sıkıntısı, sistemin sürekli hata vermesi ile ses ve görüntünün eş zamanlı olmaması gibi sorunları belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

- Çalışmada uzaktan eğitim sürecinde paydaşlar açısından bazı alt yapı, teknik, donanım ve beceri eksikliklerinin yaşandığı belirlendiğinden dolayı, Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından uzaktan eğitimle ilgili çeşitli hizmet içi eğitimler ve alt yapı desteğinin sağlanması, ayrıca eğitimcilerin de kendilerinden ve alt yapıdan kaynaklı eksikleri gidermede yeterli çabayı göstermede daha çabalı olmaları önerilebilir.

• Çalışma sonucunda, uzaktan eğitimin bazı açılardan avantajlı olduğu belirlendiğinden, yüz yüze eğitim sürecinde de uzaktan eğitimde edinilen çeşitli tecrübelerin (çeşitli ödevler, etkinlikler, performanslar gibi) belirli oranlarda kullanılmaya devam edilmesi yönünde düzenlemeler yapılabilir.

• Çalışmada, uzaktan eğitimdeki bazı dezavantajlı durumlar belirlendiğinden dolayı, bunların nedenlerine yönelik çeşitli akademik çalışmalar yapılarak, eğitim ortamlarında bu dezavantajların azaltılmasına yönelik iyileştirmeler yapılabilir.

• Çalışmada uzaktan eğitimde yapılan ölçme ve değerlendirme işlemlerinde bazı sorunlar olduğu belirlendiğinden dolayı, uzaktan eğitime özgü ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ilgili hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. • Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Benzer konuda yapılacak başka çalışmalarda, uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarı, tutum, ilgi gibi çeşitli bilişsel ve duyuşsal özelliklerine etkisine yönelik deneysel çalışmalar düzenlenebilir.

• Öğrenciler ve veliler ilk defa ülke genelinde örgün eğitimin uzaktan eğitim yoluyla verildiği bir sistemle karşı karşıya kalmıştır. Bu yeni durumun anlamlandırılması ve adaptasyonunun sağlanması için, eğitim hizmetlerinin okullardaki yürütücüsü olan öğretmenlerin, öğrencilerle ve velilerle iletişim süreçlerinin devam etmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin, öğrencileriyle oluşturacağı olumlu bir iletişim sürecinin istendik eğitim hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

• Uzaktan eğitim sisteminden yararlanan öğrencilerin eğitimini kendi kendine sürdürmek zorunda kalmaları, yalnızlık, uyumsuzluk, güdülenememe gibi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Bu durumda velinin öğretmenle iletişim halinde olması çok önemlidir.

• En önemlisi de velinin bu konuda bilgilendirilmesi ve bu sürecin artık hayatımızın bir parçası olduğunun anlatılmasıdır.

• Bölgemizin aile yapısının kalabalık olması (evde uygun bir odanın bulunmaması) öğrenci motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.

• Bir ailede farklı kademelerde birden çok öğrencinin olması ve buna bağlı olarak evdeki elektronik cihazların yetersiz kalması

İyi hazırladığınızdan ve en uygun aleti seçtiğinizden emin olun.

Yüksek teknoloji ve düşük teknoloji çözümler, yerel güç kaynağının kararlılığına, İnternet bağlantısına ve entegre dijital öğrenme platformları, video kursları, çevrimiçi kurslar

(MOOC) ve radyo ve TV yayıncılığı dahil öğretmen ve öğrencilerin dijital becerilerine göre seçilmelidir.

Uzaktan eğitim programlarının kapsayıcı olmasını sağlayın.

Dijital cihazlara sahip öğrenci sayısı sınırlıysa, düşük gelirli ailelerden gelen engelli öğrenciler de dahil olmak üzere tüm öğrencilerin uzaktan eğitim programlarına katılabilmesini sağlamak için önlemler alınmalıdır. Bu tür ekipmanların geçici olarak bilgisayar laboratuvarından eve devredilmesi ve İnternet bağlantılarının iyileştirilmesine yardımcı olunması düşünülmelidir.

Veri gizliliğini ve veri güvenliğini koruyun.

Verileri veya eğitim kaynaklarını web sitesi alanına yüklerken ve verileri veya eğitim kaynaklarını diğer kuruluşlar veya bireylerle paylaşırken, uygulamaların ve platformların kullanımının öğrenci veri gizliliğini ihlal etmediğinden emin olmak için veri güvenliği değerlendirilmelidir.

Öğretmeden önce, sosyal ve psikolojik zorlukların çözümlerine öncelik verin.

Okulları, velileri, öğretmenleri ve öğrencileri birbirine bağlamak için mevcut araçları seferber edin. İnsanların düzenli olarak iletişim kurabilmelerini, sosyal bakım önlemlerini alabilmelerini ve izolasyon döneminde öğrencilerin karşılaşılabilecekleri psikososyal zorlukları çözebilmelerini sağlamak için topluluklar oluşturun.

Uzaktan eğitim kursları için bir öğrenim çizelgesi planlayın.

Okul kapanışlarının olası süresini değerlendirmek için paydaşlarla tartışın ve uzaktan eğitim programının yeni bilgiler öğretmeye mi yoksa öğrencilerin önceki dersleri kavramalarını pekiştirmeye mi odaklanacağına karar verin. Zaman çizelgesi, etkilenen bölgenin durumuna, eğitim seviyesine, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve ebeveynlerin boş zamanlarına göre düzenlenir. Okuldan uzaklaştırılma ve evde tecrit durumuna göre uygun öğrenme yöntemini seçin. Yüz yüze iletişim gerektiren öğrenme yöntemlerinden kaçının.

Dijital araçların kullanımında öğretmenlere ve velilere destek sağlayın.

Öğretmenler ve ebeveynler gözetim ve yardıma ihtiyaç duyarlarsa, kısa eğitim veya rehberlik de düzenleyebilirler. Öğretmenlerin canlı ders vermeleri gerekiyorsa, İnternet veri kullanımını çözümleri gibi temel ayarları tamamlamalarına yardımcı olmalıdırlar.

Birden çok uygun yöntemi birleştirin ve uygulama ve platformların sayısını sınırlayın.

Çoğu öğrencinin kullanabileceği araçları veya medyayı entegre edin. Bu öneri anlık mesajlaşma ve kursların yanı sıra eşzamansız öğrenim için de geçerlidir. Yüklenmekten kaçınmak için öğrencilerden ve velilerden çok fazla uygulama veya platform indirmelerini ve test etmelerini istemekten kaçının.

Uzaktan eğitim kurallarını formüle edin ve öğrencilerin öğrenme sürecini izleyin.

Uzaktan eğitimin kuralları veliler ve öğrencilerle birlikte belirlenmelidir. Öğrencileri öğrenme süreçlerini yakından izlemek için egzersiz yapabilecek sorular, testler veya alıştırmalar kullanın. Öğrencilerin geri bildirim sağlamasına olanak tanıyan araçları kullanmaya çalışın ve ebeveynlerden, onları zorlamaktan kaçınmak için öğrencilerin geri bildirimlerini taramasını ve göndermesini istemekten kaçının.

Uzaktan eğitim ünitesinin uzunluğunu öğrencilerin öz disiplinine göre belirleyin.

Özellikle canlı yayın derslerinde öğrencilerin öz disiplini ve üstbiliş yeteneklerine göre uygun zamanlama benimsenmelidir. İlkokul öğrencileri için ünite ders saatinin 20 dakikayı, ortaokul öğrencileri için ünite ders saatinin 40 dakikayı geçmemesi önerilir.

Topluluklar oluşturun ve bağlantıları güçlendirin.

Yalnızlık veya çaresizlik duygularını çözmek için öğretmenler, ebeveynler ve okul yöneticilerinden oluşan topluluklar oluşturun ve öğrencilerin öğrenme güçlüklerinin üstesinden gelmelerine yardımcı olmak için deneyim paylaşımını ve başa çıkma stratejilerinin tartışılmasını teşvik edin.